

Fængselsvæsen.

Norge.

Fra fængsels- og tvangsarbeidsvæsenet.

Av byraachef Hartvig Nissen.

Dyrtidstillæg. For budgetterminen 1916—1917 har fængselsvæsenets og tvangsarbeidsvæsenets tjenestemænd — likesom Statens tjenestemænd i det hele — faat dyrtidstillæg efter følgende satser: I. For tjenestemænd: kr. 240,00 i grundbidrag til alle med gage indtil kr. 2400,00 (uten hensyn til forsørgelsesbyrde), dog ikke over 40 % av gagen. — Kr. 240,00 i grundbidrag til alle forsørgere med mere end kr. 2400,00 i gage. — Kr. 40,00 som forsørgelsestillæg for hver forsørgel, hustru medregnet. — Det samlede beløp av dyrtidstillæg maa dog ikke for nogen tjenestemand overstige 50 % av hans beregnede aarlige gage. II. For pensionister: Som grundbidrag 60 % av pensionen for alle med mindre end kr. 200,00 i pension, 60 % av de første kr. 200,00 og 20 % av det overskytende for alle med pension kr. 200,00 —kr. 599,00. Kr. 200,00 for alle med hoiere pension. Som forsørgelsestillæg kr. 40,00 for hver forsørgel. — De faste leiebetjenter har faat dyrtidstillæg efter de samme regler som er fastsat for de fast ansatte tjenestemænd.

Sykeforsikring. Loven om sykeforsikring av 18 september 1909 blev fra 3 januar 1916 avløst av en ny lov av 6 august 1915. Ved denne lov blev indtægtsgrænsen for den pligtige forsikring forhoiet paa landet fra kr. 1200,00 til kr. 1600,00 og i by fra kr. 1400,00 til kr. 1800,00. Samtidig blev sløifet bestemmelsen i den ældre lov om at den som for sygdomstilfælder er tilsikret fuld løn i mindst 3 maaneder, er undtat fra forsikringspligten. Som følge av disse bestemmelser blev et stort antal av fængselsvæsenets og tvangsarbeidsvæsenets tjenestemænd, som før ikke hadde været medlemmer av kredssykekasserne, medlemmer av dem fra 3 januar 1916. De ældre regler om fuld løn i sygdoms-

tilfælder for disse tjenestemænd blev dog fremdeles staaende ved magt. Men de sykepenger som tjenestemændene maatte oppebære i den tid de hadde fuld løn, blir at ta til indtægt i fængslets eller tvangsarbeidshusets kasse. Hele den pligtige præmie til kredssykekassen blir betalt av fængslet (tvangsarbeidshuset).

Løn efter døden. Ved Stortingets beslutning av 18 august 1915 var det bestemt at offentlige tjenestemænds løn, pension eller vartpenger av statskassen eller offentlige fonds utbetales deres efterlatte for en maaned efter tjenestemandens død. Denne regel blev ved Stortingets beslutning av 26 juli 1916 utvidet til at gjælde ogsaa andre funksjonærer og faste arbeidere i Statens eller offentlige fonds tjeneste.

I tidsskriftets 4de aargang (1916) s. 234—235 er omtalt at personer som dommes efter § 31 i lov av 10 april 1915 om *barn hvis foreldre ikke har indgaaet egteskap med hverandre*, kan — istedetfor at sættes i tvangsarbeidshus — sættes ind i kredsfængslerne og de større hjelpefængsler. Reglementet for disse fængsler blev i den anledning ved Fængselsstyrelsens bestemmelse av 16 mai 1916 forandret saaledes at der i kapitel 31 blev tat ind en ny § 1 a av følgende indhold: »Det som i dette reglement er bestemt med hensyn til fanger som utstaar almindelig fængsel, skal ogsaa gjælde fanger som er sat ind efter lov nr. 3 av 10 april 1915 § 31, andet led, jfr. lov nr. 6 av s. d. § 6. Dog skal arbeidspenger som tilstaaes saadanne fanger, gjennom vedkommende bidragsfoged utbetales til den eller de bidragsberettigede. Fangerne løslates naar de betaler eller stiller sikkerhet, og senest inden 6 maaneder efter indsættelsen til arbeide.« Ifølge de samme love skal utgifterne ved de omhandlede personers transport til arbeidssted, tvangsarbeidshus m. v. utredes av statskassen efter nærmere regler som gives av vedkommende departement. I henhold hertil bestemte Justisdepartementet 16 mai 1916 at de regler som gjælder transport av straffanger og tvangsarbeidere, ogsaa skal gjælde foran nævnte transporter.

Blad for fanger. Det har i længere tid været under overveielse at gi ut et blad for fanger. Av forskjellig grunde har man dog tidligere ikke sat det igang. Efter initiativ av Bodsfængslets direktør J. O m s t e d begyndte ihøst at gives ut et blad for Bodsfængslets fanger, »Vort Blad«. Dette blad

vil bli avløst av et blad for alle fængsler og tvangsarbeidshus, idet Jusfisdepartementet i december 1916 bestemte utgivelsen av et saadant blad. Departementet legger hovedvekten paa at skaffe fangerne underretning om forskjellig ting som de efter loslatelsen helst ikke bør være uvidende om. Bladet, som vil bli delt ut om søndagen, vil imidlertid ved siden av saadanne etterretninger indeholde en religiøs betragtning el. l. og dertil noget stof av belærende og underholdende art. Vistnok er det saa at fanger og tvangsarbeidere i almindelighet deltar i gudstjeneste om søndagene. Men bl. a. av hensyn til fanger i de lokalfængsler hvor gudstjeneste ikke holdes regelmæssig, finder departementet at ogsaa den religiøse paavirkning bør fremmes gjennom bladet. Og om end fængslerne og tvangsarbeidshusene har boksamlinger hvor fangerne kan faa god læsning til søndagene, kan dog — uttaler departementet — noget belærende og underholdende stof i bladet virke godt. Bladet blir ialfald indtil videre git ut hveranden uke. — Bladets redaktør er direktør *S e g e l k e T h r a p*, Kristiania kretsfængsel, med fængselspresterne *d r. B u g g e*, Bødsfængslet, og *L ü t z o w H o l m*, Akershus landsfængsel, som medarbeidere for den religiøse dels vedkommende.

Redningshjemmene. Kvinder som er dømt efter løsgjængerloven, og som paatalemyndigheten er bemyndiget til at sætte i tvangsarbeidshus, blir i visse tilfælder av paatalemyndigheten fritat for tvangsarbeidet paa betingelse av at de tar ophold i et redningshjem — som paa forhaand har erklært sig villig til at ta imod dem — og blir der en viss tid. Da det var rimelig at der blev tilstaat redningshjemmene en godtgjørelse for kvinder som er optat i dem paa nævnte maate, er der efter Justisdepartementets forslag for budgetterminen 1916—1917 bevilget et beløp i dette øiemed. Herav blir hjemmene fra 1 juli 1916 betalt et bidrag av kr. 0,50 daglig for hver kvinde som paa forannævnte maate optages i dem. Bidraget blir ogsaa betalt hjemmene for kvinder som tillates optat i dem istedeffor at sættes ind igjen i tvangsarbeidshus efter at ha brutt betingelserne for loslatelse paa prøve. — Alle de seks hjem der her gjælder, har desuten faste aarsbidrag av fængselsvæsenets budget, fra kr. 1500,00 til kr. 5000,00 efter deres størrelse.

Kreds- og hjelpefængslernes fangetal har aldrig været saa store som i 1915—1916. Mens fangedagene var 172000

i 1911—12, 185000 i 1912—13, 208000 i 1913—14 og 203000 i 1914—15, var de i 1915—16 ikke mindre end noget over 224000. Som følge af de senere aars store fangetal har flere av disse fængsler været ganske overfyldte. For i nogen grad at regulere dette forhold har Fængselsstyrelsen efterhaanden bestemt at visse større hjelpefængsler kan ta imot fanger som efter indsættelsesreglerne skulde sættes ind i kreds-fængsel (i kreds-fængsel kan avsones straf indtil 5 maaneder, i større hjelpefængsel indtil 60 dager og i smaafængsel bare i nogen faa dager, hvis straf overhodet tillates avsonet i dem). Høsten 1916 maatte man gaa videre paa denne vej og maatte desuten bestemme at nogen smaafængsler skulde ta fanger som egentlig skulde til større hjelpefængsel. Efter disse sidste bestemmelser gjør 20 hjelpefængsler tjeneste som kreds-fængsler. Samtidig gjør 8 smaafængsler tjeneste som større hjelpefængsler. Det er særlig kreds-fængslerne i Kristiania, Drammen, Kristianssand, Stavanger, Bergen og Trondhjem som har for liten plads. Man har ordnet sig saaledes at visse fængsler skal tjene til avlastning av et bestemt av de nævnte kreds-fængsler. Dettets bestyrer (og byens politi) faar til veiledning om hvor der er ledig plads, ukentlig melding fra vedkommende hjelpefængsler om disses fangetal.

Forsorg for løslatte. Der er efterhaanden stiftet en række fængselsselskaper som har utfoldet en velsignelsesrik gjerning. Men der savnes endnu mange, til og med i nogen av de største byer. Der savnes videre en centralledelse som kan bringe enhet i arbeidet og liv i utviklingen. Og endelig savnes der i høi grad hos almenheten forstaaelse av forsorgssakens store betydning som samfundssak. Bestyrelserne for de to i Kristiania virkende fængselsselskaper, »Foreningen for løslatte« og »Kristiania Fængselsselskap«, har derfor begyndt et arbeide som har til formaal at tilveiebringe en fuldstændig organisation av forsorgsvirksomheten i Norge. Der vil, meddeler selskaperne i et oprop som de har sendt ut, ved foredrag i de forskjellige byer bli slaat til lyd for den betydningsfulde opgave som her paaligger samfundet og dets enkelte medlemmer. Til vaaren vil der bli holdt et større offentlig møte, hvortil vil bli indbudt autoriteter og korporationer som er særlig knyttet til saadant arbeide. I forbindelse med dette møte tænkes holdt delegertmøte for landets fængselsselskaper til konstitution av en centralorganisation.